

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Erik Almhjell
22 05 45 40

Vår dato
09.08.2011
Deres dato
15.04.2011

Vår referanse
11/00740-7
Deres referanse
201100441

Høring - Forskrift om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjonen

Høringsuttale til forslag til forskrift om erstatning og forskrift om satser for og beregning av erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon
Viser til forslag til forskrift om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon og forslag til forskrift om satser for og beregning av erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon utsendt av henholdsvis Landbruks- og matdepartementet og Statens landbruksforvaltning. Departementet ber om at disse forslagene ses i sammenheng og Norges Bondelag gir med dette en uttale til begge disse høringsforslagene. Norges Bondelag viser også til utsatt frist til 10. august.

Avtalepartene ga i fjor tilslutning til SLF sine anbefalinger etter gjennomgangen av erstatningsordningen ved klimabetinget avlingsvikt.

I statens tilbud fra jordbruksoppkjøret 2010 er følgende gjengitt fra SLF sine anbefalinger:

1. *Hovedprinsippet for ordningen er at den skal være en hjelp gjennom en vanskelig økonomisk periode, og ikke en form for inntektsgaranti. Dette prinsippet bør tydeliggjøres.*
2. *Det bør også tydeliggjøres hvilke tap som omfattes av ordningen, og at kvalitetstap ikke dekkes av ordningen, med noen unntak. Gjennom klarere regler for hvilke tap som dekkes, vil fokus settes på klimaårsakene, og gi et tydeligere og bedre grunnlag for beregning av erstatning.*
3. *I samsvar med tilrådingen fra SLF, og for å få en enklere og lettere forvaltbar modell for erstatningsberegning, innføres "gjennomsnittsmodellen" som beregningsprinsipp. Enklere modell for erstatningsberegning gir økt mulighet for innsyn og større åpenhet i forvaltningen.*
4. *Det utarbeides én sats per vekst, og satsene legges gjennomsnittlig på et noe lavere nivå enn i dag. I arbeidet fram mot forskrift vil det gjøres vurderinger av om det skal benyttes regionale eller nasjonale satser. Hvilke kostnader som kan legges inn i satsene, og hvordan satsene kan tilpasses økologisk produksjon, vil også bli vurdert.*

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Postboks 9354 Gronland
0135 OSLO

Besøksadresse:
Landbrukets Hus,
Schweigaardsgate 34 C
0191 OSLO

Telefon:
22 05 45 00

E-postadresse:
bondelaget@bondelaget.no

Norges Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto:: 8101.05.91392

Internett:
www.bondelaget.no

Vår dato
09.08.2011

Vår referanse
11/00740-7

5. *Minsteutbetalingsgrensen for erstatning ved avlingssvikt, erstatning ved svikt i honning-produksjonen og erstatning ved tap av bifolk harmoniseres til 5 000 kroner, mens minsteutbetalingsgrensen på 1 000 kroner etter vinterskader på eng videreføres.*
6. *Produksjon av blomster på friland og planteskoledrift innlemmes ikke i ordningen.*
7. *Anbefaling om forenkling av erstatningsberegningen for vekstgruppe grovfôr med husdyr vil bli presentert i høringsnotatet til ny forskrift.*

Forslag til forskrift om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon

I § 1 om formål er "klimatiske avledede forhold" fjernet og det er presisert at det er skader som følge av klimatiske forhold som kan være erstatningsberettiget. I følge departementet er dette gjort pga at dagens formulering er misvisende i forhold til hva som dekkes, men det er ikke ment å føre til en praktisk endring. Departementet viser også til Prop. 133 S (2009-2010) punkt 7.1 der det heter at partene er enige om at "ordningen med gjeldende unntak bare skal gjelde avlingsskader knyttet til klimatiske forhold og at det ikke er aktuelt å innlemme nye skadeårsaker i denne ordningen. Også i Stortingsproposisjon 2008 nr 69 side 95 står det at "Partene er enige om at erstatningsordningen for klimabetingede skader i planteproduksjon for øvrig ikke åpnes for å erstatte kvalitetsforringelse". Norges Bondelag forutsetter at dette ikke utelukker at grensetilfeller kan bli vurdert som erstatningsberettiget i fremtiden.

Kvalitetstap dekkes ikke av ordningen

Kvalitetstap skal ikke dekkes av ordningen, med noen få unntak. Unntakene er i dag særlige tilfeller av kvalitetstap på bær og frukt som følge av hagl, store nedbørsmengder og frost. Norges Bondelag ser ingen grunn til at ikke grønnsaker også kan omfattes av dette unntaket når hagl ødelegger avlingen. Når produsenten ikke lenger har salgbar avling pga hagl, må dette kunne omfattes av ordningen dersom tilfellet oppfyller øvrige krav til erstatning gjennom ordningen. Norges Bondelag kan vise til tilfeller så sent som i sommer der blomkål og hodekål har blitt ødelagt av en enkelt haglskur med store tap som konsekvens. En annen form for kvalitetstap som bør inn under unntakene er frost i potet. Dette er en skade som ikke oppdages før poteta er på lager. Vi har de senere år sett tegn til at været blir mer ustabil, noe som gjør økonomien i produksjonene mer uforutsigbar. Slike tilfeller vil det pga klimaendringer antakeligvis bli mer av i fremtiden. Norges Bondelag mener ordningen bør utvides slik at også haglskader i grønnsaker samt frostskaider i potet omfattes av dette unntaket.

Forskrift om satser for og beregning av erstatning

Egenrisiko, minsteutbetaling og toppavgrensning per vekstgruppe

I dagens erstatningsordning kan en selv med store tap i én kultur likevel få null i erstatning dersom en har fått avling i en annen kultur innen samme vekstgruppe. Med så store kostnader en har i grønnsaksproduksjonene har en bare i innsatsfaktorer allerede tapt store beløp før en kommer opp i over 30 % egenandel. Norges Bondelag vil vurdere om det er behov for en trappetrinnsløsning for egenrisiko med en gradvis minkende egenrisiko med høyere tap og vil eventuelt komme tilbake til dette i kommende jordbruksforhandlinger.

Flerårige vekster

I SLF sin utredning til jordbruksavtalepartene 2010 kapittel 1.6.2.1 og 1.6.2.2 tar SLF opp avlingssvikt i flerårige vekster. I følge utredningen skulle SLF arbeide videre med

Vår dato
09.08.2011

Vår referanse
11/00740-7

problemstillingen og legge frem en anbefaling i forslaget til ny forskrift. Dette er imidlertid ikke med i ny forskrift og Norges Bondelag forventer at dette blir gjort.

En sats per vekst

I notatet fra NILF er det foreslått én sats per vekst, bortsett fra gulrot og potet der det er én sats for industri og én for konsum. For potet er det stor forskjell mellom vanlige sorter og spesialsorter som Mandel, Gulløye og Ringerikspotet som har om lag dobbelt pris. De tre nevnte sortene gir vesentlig lavere salgbar avling, er vanskeligere å mekanisere og er mer utsatt for sykdom og medfører ekstraarbeid. Denne type spesialsorter bør derfor ha en egen sats slik de har ved prisfastsetting. Når det gjelder distriktstilskuddet for potet i Nord-Norge, er det foreslått at kun 20 % av tilskuddet skal inkluderes i satsen. Norges Bondelag mener at produsenten bør få hele dette tilskuddet.

Ut fra høringsforslaget ser en at det også er stor forskjell mellom oppnådd pris for industri og konsum, for eksempel bringebær, hodekål/rødkål, blomkål, knollselleri, purre, rosenkål og isbergssalat. Et alternativ til flere satser kan være å bruke satsen for den produksjonen som har størst andel, eksempelvis konsum isbergssalat ganger med et forholdstall for å finne tilsvarende pris for industri.

Da prisen på grøntproduktene ofte varierer mye fra år til år, foreslår Norges Bondelag at satsene skal reguleres med gjennomsnittet av målprisen for grøntproduktene.

Avling på rot

Formuleringen i § 3 i forskrift om erstatning "svikt i avling på rot av mat" er ikke forandret. Norges Bondelag forutsetter at tilfeller med frostskaidd potet beskrevet i avsnittet om kvalitetstap ovenfor ikke blir ekskludert fra ordningen gjennom denne formuleringen.

Grovfôr

Endringene som er gjort her er i følge SLF midlertidige, og det meste av beregningsmetoden for grovfôr er som før. Endringene er tilpasset gjennomsnittsmodellen, det er laget nasjonale satser i stedet for regionale, omregningen til bygg og bruken av normalårsavling og vektstall er borte. Norges Bondelag har ingen kommentarer til beregningsmetoden eller beregningsgrunnlaget.

Korn

Forslaget til ny forskrift legger standardiserte satser og normer til grunn ved beregning av erstatning (kapittel 6, § 17).

Foreslåtte satser tar utgangspunkt i målpris på korn, oljefrø og erter til modning i 2010/2011. I tillegg legges det til grunn transport- og tørkekostnader basert på Totalkalkylens budsjett for 2010, samt vekting av oppnådd pris i perioden 2002-2009.

De siste årene har kostnader knyttet til gjødsel og drivstoff endret seg betydelig fra et år til et annet. Det er ingen ting som tyder på at priser på gjødsel og drivstoff vil stabilisere seg på 2010 nivå. En standardisert sats, basert på målpris og kostnader (Totalkalkylen) i 2010 vil derfor ikke ta hensyn til økende kostnader i kornproduksjonen i fremtiden. Forslaget til erstatningssats er sånn sett allerede historiske før de er vedtatt.

Vår dato
09.08.2011

Vår referanse
11/00740-7

Norges Bondelag mener derfor at satser for erstatning må ta utgangspunkt i målpriser og kostnader som til en hver tid er gjeldene.

Norges Bondelag foreslår følgende formulering til § 17: Satser for erstatning ved avlingssvikt for korn, oljefrø og erter til modning blir justert årlig med utgangspunkt i:

$$\begin{aligned} & \text{Målpris i gjeldende jordbruksavtale}^1 \\ - & \text{ Transport- og tørkekostnader basert på Totalkalkylens budsjett } \\ = & \text{ **Erstatningsatts, kr/kg** } \end{aligned}$$

¹Hvete erstattes med + 30 øre i forhold til bygg. Rug/rughvete erstattes + 10 øre i forhold til bygg.

Erstatning av hvete og rug/rughvete er basert på prisforholdet til bygg i notat fra NILF, Beregning av nye nasjonale satser for erstatning ved avlingssvikt (2010).

En slik justering av satsene vil ikke kreve nye høringsrunder, og det vil til en hver tid reflektere den faktiske kornverdien og endringer i kostnader.

Økologisk drift

Det foreslås at forvaltningspraksis slik det kommer til uttrykk i gjeldende rundskriv om å gi ekstra kompensasjon til økologiske foretak, forskriftsfestes. Bakgrunnen for praksisen har vært behovet for å kompensere for at det under ellers like betingelser vanligvis er lavere avlinger i økologisk landbruk enn i konvensjonelt landbruk. Det foreslås i forskriften at det gis et tillegg på 25 % til satsen. Ny beregningsmåte gir tilsvarende kompensasjon til økologiske foretak som gjeldende beregningsmåte. Norges Bondelag har ingen kommentarer til forslaget.

Likelydende brev blir sendt til Statens landbruksforvaltning

Med vennlig hilsen

Per Skorge/s/

Astrid Solberg/s/